

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА
20. новембар 2019. године
Београд

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА
БЕОГРАД

ПРИМЉЕНО: 20.11.2019

Орг. јед.	Број	Прилог	Вредност
01	013-2855		

1528

119

ПРЕДСЕДНИКУ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

На основу члана 107. став 1. Устава Републике Србије, члана 40. став 1. тачка 1) Закона о Народној скупштини и члана 150. став 1. Пословника Народне скупштине, подносимо **ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ИЗБОРУ НАРОДНИХ ПОСЛАНИКА**, с предлогом да се узме у претрес.

НАРОДНЕ ПОСЛАНИЦЕ

Љупка Михајловска

Татјана Мацура

ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ИЗБОРУ НАРОДНИХ ПОСЛАНИКА

Члан 1.

У Закону о избору народних посланика („Службени гласник РС“, бр. 35/00, 57/03-УС, 72/03-др.закон, 18/04, 85/05-др.законик, 101/05 -др. закон, 104/09- др. закон, 28/11-УС, 36/11.) у члану 34. став 1. после тачке 18) додаје се тачка 18а) која гласи:

“18а) утврђује приступачност бирачких места и бирачких материјала особама са инвалидитетом.“

Члан 2.

Члан 40а мења се и гласи:

“Члан 40а

На изборној листи међу свака три кандидата по редоследу на листи (прва три места, друга три места и тако до краја листе) мора бити најмање по један кандидат – припадник оног пола који је мање заступљен на листи.

На изборној листи међу првих 10 кандидата на листи мора бити најмање један кандидат са инвалидитетом, којем је правноснажним решењем надлежног органа утврђено телесно оштећење или постојање инвалидитета.

Ако изборна листа не испуњава услове из ставова 1. и 2. овог члана сматраће се да садржи недостатке за проглашење изборне листе, а предлагач листе биће позван да отклони недостатке листе, у складу са овим законом.

Ако предлагач листе не отклони недостатке из става 3. овог члана, Републичка изборна комисија одбиће проглашење изборне листе у складу са овим законом.“

Члан 3.

У члану 44. став 2. после тачке 7) додаје се тачка 7а) која гласи:

“7а) решење надлежног органа којим је утврђено телесно оштећење, ако се ради о кандидату из члана 2. става 2. овог закона.”

Члан 4.

Члан 72. мења се и гласи:

“Члан 72.

Бирач који није у могућности да на бирачком месту лично гласа (слепо, инвалидно или неписмено лице) има право да поведе лице које ће уместо њега, на начин које му оно одреди, испунити листић, односно обавити гласање.

Начин гласања за бирача из става 1. овог члана уноси се у записник.

Републичка изборна комисија је у обавези да на сваком бирачком месту слепим и слабовидим особама које желе самостално да гласају уз гласачки листић обезбеди и мустру за гласање која има пробушене кругове на местима где се налазе редни бројеви кандидата.

Ближи опис мустре из става 3. овог члана и начин и упутство за коришћење мустре прописује Републичка изборна комисија али тако да се обезбеди потпуна тајност гласања.”

Члан 5.

У члану 72а после става 1. додају се ст. 2. и 3. који гласе:

„За бираче из става 1. овог члана Републичка изборна комисија опредељује телефонски број и електронску адресу где бирач доставља обавештење о спречености.

Републичка изборна комисија најкасније до 12 часова на дан гласања обавештава председника бирачког одбора о бирачима из става 1. овог члана који су доставили обавештење о спречености да гласају у складу са ставом 2. овог члана.

Досадашњи ст. 2, 3, 4. и 5. постају ставови 4, 5, 6. и 7.”

Члан 6.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у члану 21. ставовима 1. и 3. Устава Републике Србије према којима су пред Уставом и законом сви једнаки, као и према којима је забрањена дискриминација, непосредна или посредна, по билом ком основу, а нарочито по основу расе, пола, националне припадности, друштвеног порекла, рођења, вероисповести, политичког и другог уверења, имовног стања, културе, језика, старости и психичког или физичког инвалидитета, у члану 52. став 1. Устава Републике Србије према коме сваки пунолетан, пословно способан држављанин Републике Србије има право да бира и да буде биран.

II РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Особе са инвалидитетом чине око 10% укупне популације у Србији. Према истраживању током 2016. године, око 60% бирачких места у Републици Србији није приступачно особама са инвалидитетом чиме им се ускраћује право зајамчено Уставом Републике Србије у члану 52. став 1. према коме сваки пунолетан, пословно способан држављанин Републике Србије има право да бира и да буде биран. Србија је земља која је међу првима потписала Конвенцију Уједињених нација о правима особа са инвалидитетом и 2009. године усвојила Закон о потврђивању Конвенције о правима особа са инвалидитетом („Сл. гласник РС – Међународни уговори“, бр. 42/2009) чиме се обавезала да усклади домаће законодавство и праксе са текстом конвенције. Члан 29. Конвенције дефинише учешће особа са инвалидитетом у политичком и јавном животу и гласи:

„Државе стране уговорнице гарантују особама са инвалидитетом политичка права и могућност да их уживају на равноправној основи са другима, и обавезују се:

(а) да осигурају да особе са инвалидитетом могу ефикасно и потпуно да учествују у политичком и јавном животу равноправно као и други, непосредно или преко слободно изабраних представника, укључујући право и могућност да особе са инвалидитетом гласају и буду биране, између осталог, тако што ће:

(б) обезбедити да процедуре гласања, средства и материјали буду прикладни, приступачни и лаки за разумевање и коришћење;

(в) штитити права особа са инвалидитетом да тајно гласају на изборима и јавним референдумима без застрашивања, као и да се кандидују на изборима, да ефикасно обављају дужности и све јавне функције на свим нивоима власти, омогућавајући коришћење технологија за помоћ и нових технологија где је то могуће;

(г) гарантовати слободно изражавање воље особа са инвалидитетом као бирача и у том циљу, где је то потребно, на њихов захтев, омогућити да им особа по њиховом избору пружи помоћ приликом гласања;

(д) активно унапређивати окружење у којем особе са инвалидитетом могу ефикасно и потпуно да учествују у обављању јавних послова без дискриминације и равноправно са другима, и подстицати њихово учешће у јавним пословима, укључујући:

(ђ) учешће у невладиним организацијама и удружењима који се баве питањем јавног и политичког живота земље, као и у активностима и управи политичких партија;

(е) оснивање и прикључивање организацијама особа са инвалидитетом у циљу представљања особа са инвалидитетом на међународном националном, регионалном и локалном нивоу.

Важећи Закон о избору народних посланика непотпуно дефинише могућност гласања особа са инвалидитетом под равноправним условима.

III ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Чланом 1. Предлога закона о изменама и допунама Закона о избору народних посланика („Службени гласник РС“, бр. 35/00, 57/03-УС, 72/03-др.закон, 18/04, 85/05-др.законик, 101/05 -др. закон, 104/09- др. закон, 28/11-УС, 36/11.) предвиђа се допуна одредбе става 1. члана 34. којом се Републичка изборна комисија обавезује да утврди приступачност бирачких места и бирачких материјала особама са инвалидитетом.

Чланом 2. Предлога закона предвиђа се измена члана 40а важећег Закона којим се уводи обавеза да се на изборним листама нађу особе са инвалидитетом. Међу првих 10 кандидата на листи мора бити најмање један кандидат са инвалидитетом које имају Решење надлежног органа о телесном оштећењу.

Чланом 3. Предлога закона предвиђа се допуна члана 44. у ставу 2. којим се прецизира начин доказивања да се на листи налази особа са инвалидитетом која има Решење надлежног органа о телесном оштећењу.

Чланом 4. Предлога закона предвиђа се допуна члана 72. ставовима 2. и 3. којима се слепим и слабодивидим лицима обезбеђује право на тајно гласање.

Чланом 5. Предлога закона предвиђа се допуна члана 72а ставовима 2. и 3. којима се прецизира начин и средства путем којих лице које је спречено да гласа на бирачком месту може и треба да обавести бирачки одбор.

Чланом 6. Предлога закона предвиђено је да овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“.

IV АНАЛИЗА ЕФЕКТА ПРОПИСА

Ефекте прописа могуће је измерити већ на предстојећим изборима када ће бити уочено да ли су одредбе прописа омогућиле већи степен изласности на гласање међу особама са инвалидитетом. Овим прописом биће обезбеђена тајност гласања. Такође, овим прописом омогућиће се веће учешће особа са инвалидитетом у политичком животу.

V ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ПОТРЕБНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона потребно је обезбедити финансијска средства у буџету Републике Србије.

VI ПРЕГЛЕД ОДРЕДАБА ВАЖЕЋЕГ ПРОПИСА КОЈЕ СЕ МЕЊАЈУ ОДНОСНО ДОПУЊУЈУ

Члан 34.

Републичка изборна комисија:

1. стара се о законитом спровођењу избора,
2. организује техничку припрему за изборе,

3. прати примену и даје објашњења у вези са применом овог закона нарочито о спровођењу гласања у иностранству,
 4. утврђује јединствене стандарде за изборни материјал,
 5. прописује обрасце и правила за спровођење изборних радњи прописаних овим законом,
 6. прописује врсту спреја из члана 68. став 4. овог закона,
 7. одређује и оглашава у „Службеном гласнику Републике Србије” број и адресу бирачких места, најкасније 20 дана пре дана одређеног за одржавање избора,
 8. образује бирачке одборе и именује председника и чланове бирачких одбора.
 9. утврђује број гласачких листића за бирачка места, оверава их и заједно са овереним изводом из бирачког списка, записнички, предаје бирачким одборима,
 10. одређује изборне акте који јој се достављају,
 11. утврђује да ли је изборна листа састављена и поднета у складу са овим законом и проглашава,
 12. доноси решење о проглашењу збирне изборне листе,
 13. одређује начин чувања и руковања изборним материјалом,
 14. утврђује и објављује резултате избора,
 15. утврђује број мандата који припадају свакој изборној листи.
 16. подноси извештај Народној скупштини Републике Србије о спроведеним изборима,
 17. доставља податке органима надлежним за прикупљање и обраду статистичких података,
 18. обавља и друге послове предвиђене овим законом,
- 18а УТВРЂУЈЕ ПРИСТУПАЧНОСТ БИРАЧКИХ МЕСТА И БИРАЧКИХ МАТЕРИЈАЛА ОСОБАМА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ.**
- Републичка изборна комисија доноси пословник о свом раду.
- Обрасце из тач. 4. и 5. овог члана Републичка изборна комисија је дужна да у року од пет дана од дана расписивања избора стави на располагање учесницима у изборима.

Члан 40а

На изборној листи међу свака три кандидата по редоследу на листи (прва три места, друга три места и тако до краја листе) мора бити најмање по један кандидат –припадник оног пола који је мање заступљен на листи.

НА ИЗБОРНОЈ ЛИСТИ МЕЂУ ПРВИХ 10 КАНДИДАТА НА ЛИСТИ МОРА БИТИ НАЈМАЊЕ ЈЕДАН КАНДИДАТ СА ИНВАЛИДИТЕТОМ КОЈЕМ ЈЕ ПРАВОСНАЖНИМ РЕШЕЊЕМ НАДЛЕЖНОГ ОРГАНА УТВРЂЕНО ТЕЛЕСНО ОШТЕЋЕЊЕ ИЛИ ПОСТОЈАЊЕ ИНВАЛИДИТЕТА.

~~Ако изборна листа не испуњава услове из става 1. овог члана сматраће се да садржи недостатке за проглашење изборне листе, а предлагач листе биће позван да отклони недостатке листе, у складу са овим законом.~~

~~Ако предлагач листе не отклони недостатке из става 2. овог члана, Републичка изборна комисија одбиће проглашење изборне листе у складу са овим законом.~~

АКО ИЗБОРНА ЛИСТА НЕ ИСПУЊАВА УСЛОВЕ ИЗ СТАВОВА 1. И 2. ОВОГ ЧЛАНА СМАТРАЋЕ СЕ ДА САДРЖИ НЕДОСТАТКЕ ЗА ПРОГЛАШЕЊЕ ИЗБОРНЕ ЛИСТЕ, А ПРЕДЛАГАЧ ЛИСТЕ БИЋЕ ПОЗВАН ДА ОТКЛОНИ НЕДОСТАТКЕ ЛИСТЕ, У СКЛАДУ СА ОВИМ ЗАКНОМ.

АКО ПРЕДЛАГАЧ ЛИСТЕ НЕ ОТКЛОНИ НЕДОСТАТКЕ ИЗ СТАВА 3 ОВОГ ЧЛАНА, РЕПУБЛИЧКА ИЗБОРНА КОМИСИЈА ОДБИЋЕ ПРОГЛАШЕЊЕ ИЗБОРНЕ ЛИСТЕ У СКЛАДУ СА ЗАКОНОМ“

Члан 44.

Изборна листа доставља се Републичкој изборној комисији најдоцније 15 дана пре дана одређеног за одржавање избора.

Уз изборну листу, Републичкој изборној комисији доставља се документација, и то:

1. потврда о изборном праву за сваког кандидата са изборне листе, у којој је назначено име и презиме, датум рођења, занимање и лични број кандидата,
2. писмена изјава кандидата да прихвата кандидатуру,
3. потврда о пребивалишту кандидата,
4. писмена сагласност носиоца листе,

5. овлашћење лица која подносе изборну листу,

6. уверење о држављанству,

7. судски оверени, на посебном обрасцу, потписи бирача који су подржали одређену изборну листу.

7а) РЕШЕЊЕ НАДЛЕЖНОГ ОРГАНА КОЈИМ ЈЕ УТВРЂЕНО ТЕЛЕСНО ОШТЕЋЕЊЕ, АКО СЕ РАДИ О КАНДИДАТУ ИЗ ЧЛАНА 2. СТАВ 2. ОВОГ ЗАКОНА.

Члан 72.

Бирач који није у могућности да на бирачком месту лично гласа (слепо, инвалидно или неписмено лице) има право да поведе лице које ће уместо њега, на начин које му оно одреди, испунити листић, односно обавити гласање.

СЛЕПИМ И СЛАБОВИДИМ ОСОБАМА КОЈЕ ЖЕЛЕ САМОСТАЛНО ДА ГЛАСАЈУ ДОСТАВЉА СЕ, УЗ ГЛАСАЧКИ ЛИСТИЋ, МУСТРА КОЈА ИМА ПРОБУШЕНЕ КРУГОВЕ НА МЕСТИМА ГДЕ СЕ НАЛАЗЕ РЕДНИ БРОЈЕВИ КАНДИДАТА.

БЛИЖИ ОПИС МУСТРЕ И УПУТСТВО ЗА КОРИШЋЕЊЕ ПРОПИСУЈЕ РЕПУБЛИЧКА ИЗБОРНА КОМИСИЈА.

Начин гласања за бирача из става 1. овог члана уноси се у записник.

Члан 72а

Бирач који није у могућности да гласа на бирачком месту (немоћно или спречено лице) може, најкасније до 11 часова на дан гласања, обавестити бирачки одбор о томе да жели да гласа.

ЗА БИРАЧЕ КОЈИ НИСУ У МОГУЋНОСТИ ДА ГЛАСАЈУ НА БИРАЧКОМ МЕСТУ, РЕПУБЛИЧКА ИЗБОРНА КОМИСИЈА ОПРЕДЕЉЕЈУ ТЕЛЕФОНСКИ БРОЈ И ЕЛЕКТРОНСКУ АДРЕСУ ГДЕ БИРАЧ ДОСТАВЉА ОБАВЕШТЕЊЕ О СПРЕЧЕНОСТИ. РЕПУБЛИЧКА ИЗБОРНА КОМИСИЈА ОБАВЕШТАВА ПРЕДСЕДНИКА БИРАЧКОГ ОДБОРА О ПРИЈАВЉЕНИМ БИРАЧИМА НАЈКАСНИЈЕ ДО 12 ЧАСОВА НА ДАН ГЛАСАЊА.

Три члана бирачког одбора у проширеном саставу бирачког одбора који су представници подносилаца три различите изборне листе које одреди бирачки одбор одлазе код таквог бирача, утврђују његов идентитет и предају му службену коверту, оверени гласачки листић, збирну изборну листу, потврду о бирачком праву и посебан коверат за попуњени гласачки листић, упознају га са начином гласања, па напуштају просторију у којој бирач гласа.

Пошто гласа, бирач потписује потврду о бирачком праву, пресавија гласачки листић и ставља га у посебан коверат који присутни чланови бирачког одбора пред њим печате жигом на печатном воску, после чега стављају у службени коверат потписану потврду о бирачком праву и посебан коверат у коме се налази гласачки листић.

По повратку на бирачко место, чланови бирачког одбора одмах предају осталим члановима бирачког одбора службени коверат, који бирачки одбор отвара, на основу потписане потврде о бирачком праву заокружује редни број под којим је бирач уписан у изводу из бирачког списка и на крају отвара запечаћени коверат из кога вади пресавијени гласачки листић и тако га убацује у гласачку кутију да се не види за кога је бирач гласао.

Ако у службеном коверту нема потписане потврде о бирачком праву, сматра се да бирач није гласао.

ИЗЈАВА О УСКЛАЂЕНОСТИ ПРОПИСА СА ПРОПИСИМА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

1. Орган државне управе, односно други овлашћени предлагач прописа

Народне посланице: Љупка Михајловска, Татјана Мацура

2. Назив прописа

Предлог закона о изменама и допунама Закона о избору народних посланика

Proposal of the Law on the amendments and completing the Law of election of the members of the Parliament

3. Усклађеност прописа с одредбама Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије са друге стране („Службени гласник РС”, број 83/08) (у даљем тексту: Споразум):

- а) Одредба Споразума која се односи на нормативну садржину прописа,
- б) Прелазни рок за усклађивање законодавства према одредбама Споразума,
- в) Оцена испуњености обавезе које произлазе из наведене одредбе Споразума,
- г) Разлози за делимично испуњавање, односно неиспуњавање обавеза које произлазе из наведене одредбе Споразума,
- д) Веза са Националним програмом за интеграцију Републике Србије у Европску унију.

4. Усклађеност прописа са прописима Европске уније:

- а) Навођење одредби примарних извора права Европске уније и оцене усклађености са њима,
- б) Навођење секундарних извора права Европске уније и оцене усклађености са њима,
- в) Навођење осталих извора права Европске уније и усклађеност са њима,
- г) Разлози за делимичну усклађеност, односно неусклађеност,
- д) Рок у којем је предвиђено постизање потпуне усклађености прописа са прописима Европске уније.

5. Уколико не постоје одговарајуће надлежности Европске уније у материји коју регулише пропис, и/или не постоје одговарајући секундарни извори права Европске уније са којима је потребно обезбедити усклађеност, потребно је образложити ту чињеницу. У овом случају, није потребно попуњавати Табелу усклађености прописа. Табелу усклађености није потребно попуњавати и уколико се домаћим прописом не врши пренос одредби секундарног извора права Европске уније већ се искључиво

врши примена или спровођење неког захтева који произилази из одредбе секундарног извора права.

Не постоје одговарајући прописи Европске уније са којима је потребно обезбедити усклађеност Предлога закона о изменама и допунама Закона о избору народних посланика.

6. Да ли су претходно наведени извори права Европске уније преведени на српски језик?

7. Да ли је пропис преведен на неки службени језик Европске уније?

Не

8. Сарадња са Европском унијом и учешће консултаната у изради прописа и њихово мишљење о усклађености.

У изради Предлога закона о изменама и допунама Закона о избору народних посланика нису учествовали консултанти.

Потпис руководиоца органа, органа државне управе, односно другог овлашћеног предлагача прописа, датум и печат

НАРОДНЕ ПОСЛАНИЦЕ

Лјупка Михајловска

Татјана Мацура